

Załącznik
do Zarządzenia nr 4/2024
Dyrektora Szkoły Podstawowej
w Woźnikach – Ligota Woźnicka
z dnia 15 lutego 2024 r.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

W
Szkołe Podstawowej
w Woźnikach – Ligota Woźnicka

Woźniki 2024

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Dotychczasowe działania, które przynosiły pozytywne efekty w ochronie dziecka przed przemocą	5
III. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników	7
IV. Zasady bezpiecznej relacji personel-dziecko	8
V. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych uczniów	10
VI. Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka/ucznia?	11
VII. Rozpoznawanie przemocy wobec dziecka/ucznia niepełnosprawnego oraz chorego przewlekłe	13
VIII. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka/ucznia lub posiadania informacji o krzywdzeniu dziecka/ucznia	15
IX. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka/ucznia przez osobę ze środowiska rodzinnego	16
X. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka/ucznia w szkole przez pracownika jednostki	17
XI. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka/ucznia w szkole przez rówieśników	18
XII. Procedura interwencji w sytuacji cyberprzemocy	18
XIII. Procedura Niebieskiej Karty	20
XIV. Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka/ucznia, zawiadomienie sądu opiekuńczego oraz osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskie Karty"	22
XV. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów, zasady przygotowania personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności	22
XVI. Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz dzieciom/uczniom Standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania	23
XVII. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających dziecku/uczniowi i udzielenie mu wsparcia	23
XVIII. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka/ucznia	23
XIX. Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między dziećmi/uczniami, a w szczególności zachowania niedozwolone	24
XX. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet	25

XXI. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.....	27
XXII. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.....	28
XXIII. Ważne telefony i adresy	28
XXIV. Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich. Zasady przeglądu i aktualizacji Standardów	29
Załącznik nr 1 – Karta interwencji	31
Załącznik nr 2 – Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci/uczniów	32
Załącznik nr 3 – Monitoring Standardów – ankieta	33

I. Wprowadzenie.

Główną i niepodważalną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Szkoły Podstawowej w Woźnikach – Ligota Woźnicka jest działanie dla dobra dziecka/ucznia i w jego najlepszym interesie. Pracownik szkoły traktuje dziecko/ucznia z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec dziecka/ucznia przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik szkoły, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich kompetencji. Niniejszy dokument skierowany jest do pracowników (pedagogicznych, niepedagogicznych, praktykantów, pomocy nauczycieli) oraz rodziców. Standardy ochrony dzieci/uczniów przed krzywdzeniem to zbiór zasad, które pomogą tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko w naszej szkole, a także podejmować wszelkie możliwe działania zapobiegające krzywdzeniu dzieci i uczniów uczęszczających do naszej szkoły.

Wewnętrzne procedury regulujące ochronę dziecka/ucznia przed przemocą są zgodne z obowiązującymi w naszej jednostce dokumentami: Statutem, Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych, Programem wychowawczo - profilaktycznym oraz obowiązującymi przepisami prawa:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991.120.526 ze zm.);
- Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.);
- Ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.);
- Ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.);
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.);
- Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta"(poz. 1870);
- Ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.);
- Ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022 r. poz. 1700, ze zm.);
- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798).

Dokument ten reguluje procedury ochrony dzieci/uczniów przed krzywdzeniem, rozpoznawanie i reagowanie na niepokojące sytuacje w określony procedurami sposób postępowania. Ilekroć w niniejszych procedurach jest mowa o:

- **krzywdzeniu dziecka/ucznia** należy rozumieć - każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony rodzica/opiekuna, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka/ucznia. Krzywdzenie to też bezczynność społeczeństwa lub instytucji, a także rezultat takiej bezczynności, który ogranicza równe prawa dzieci/uczniów i zakłóca ich optymalny rozwój. Można wyróżnić następujące wymiary zjawiska krzywdzenia:

- **przemoc psychiczna** - przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, krzyczenie, wyśmiewanie, lekceważenie,
 - **przemoc fizyczna** - szarpanie, kopanie, popychanie, policzkowanie, przypalanie papierosem, bicie ręką przy użyciu przedmiotów, klaps,
 - **przemoc seksualna** - gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych,
 - **przemoc ekonomiczna** - unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczanie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny,
 - **zaniedbanie** - głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, nie zgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jakie ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby,
 - **alienacja rodzicielska** - ograniczenie kontaktu i izolowanie dziecka od drugiego rodzica, odcinanie drugiego rodzica od informacji dotyczących dziecka, wymazywanie drugiego rodzica z życia dziecka, niszczenie zdjęć i pamiątek, przedstawianie drugiego rodzica w złym świetle, zakazywanie dziecku swobodnego mówienia i wyrażania miłości do drugiego rodzica,
 - **cyberprzemoc** - zachowanie podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość. Forma przemocy polegającą na zachowaniu, które może wzbudzić w osobie doznającej przemocy poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia. Jest to nowe zjawisko, które nasila się w wyniku bardziej intensywnego korzystania z Internetu i narzędzi informatycznych;
- **przemocy domowej** - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
 - naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
 - powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
 - ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- **pracownika szkoły** – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, mianowania, powołania lub umowy cywilno-prawnej. Osoby pracujące w szkole dzielą się na pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych;
- **dziecku** – należy przez to rozumieć osobę przyjętą do oddziału przedszkolnego w toku postępowania rekrutacyjnego, po dopełnieniu wszelkich niezbędnych formalności przez rodziców;
- **uczniu** - należy przez to rozumieć osobę przyjętą do szkoły w toku postępowania rekrutacyjnego, po dopełnieniu wszelkich niezbędnych formalności przez rodziców;
- osobie odpowiedzialnej za Wewnętrzne procedury regulujące ochronę dzieci/uczniów przed krzywdzeniem zwanej również **koordynatorem** - to wyznaczony przez Dyrektora pracownik, sprawujący nadzór nad realizacją wewnętrznych procedur ochrony małoletnich przed przemocą, którym jest pedagog szkolny;
- **zespołe interwencyjnym** – należy przez to rozumieć powołany przez Dyrektora zespół w przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej lub psychicznej oraz podejrzenia wykorzystania seksualnego. W skład zespołu wchodzi: Dyrektor, psycholog, pedagog szkolny, pedagog specjalny, wychowawca i inne osoby mające wiedzę na temat krzywdzenia ucznia.

II. Dotychczasowe działania, które przynosiły pozytywne efekty w ochronie dziecka przed przemocą.

Ochrona dzieci przed przemocą w szkole jest niezwykle ważnym zadaniem, a wiele działań przynosi pozytywne efekty w tej dziedzinie. Oto niektóre z dotychczasowych działań, które przyniosły pozytywne efekty w ochronie uczniów przed przemocą w szkole:

- **Wdrażanie polityki szkoły:**
 - Wprowadzenie jasnych i skutecznych polityk szkolnych dotyczących przemocy, włączając w to procedury zgłaszania incydentów i reagowania na nie;
 - Określenie standardów postępowania w przypadku zachowań agresywnych.
- **Monitoring i nadzór:**
 - Regularne obserwacje i oceny zachowań uczniów w celu wykrywania potencjalnych problemów;
 - Monitorowanie pracy personelu pod kątem przestrzegania zasad bezpieczeństwa i zapobiegania przemocy.
- **Psycholog i doradztwo:**

- Dostęp do specjalistycznego wsparcia psychologicznego dla uczniów doświadczających przemocy lub agresji;
 - Doradztwo rodzicom, nauczycielom i uczniom w zakresie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami.
- **Zasada "zerowej tolerancji":**
 - Wdrożenie zasady "zerowej tolerancji" wobec przemocy i agresji, co oznacza, że na wszelkie incydenty jest natychmiastowa reakcja i są one rozwiązywane.
- **Włączenie rodziców:**
 - Aktywne zaangażowanie rodziców w życie szkoły i edukację ich w zakresie przeciwdziałania przemocy;
 - Organizacja spotkań i warsztatów dla rodziców na temat znaczenia przyjaznego i bezpiecznego środowiska szkolnego.
- **Edukacja i świadomość:**
 - Programy edukacyjne dla personelu szkolnego, rodziców i dzieci na temat przemocy, jej negatywnych skutków i sposobów zapobiegania;
 - Warsztaty dla nauczycieli dotyczące rozpoznawania oznak przemocy i skutecznych sposobów jej zapobiegania.
- **Współpraca z lokalnymi władzami i organizacjami:**
 - Współpraca z lokalnymi organami nadzoru edukacyjnego i innymi instytucjami, które mogą pomóc w zapewnieniu bezpieczeństwa dzieciom/uczniom.
- **Kreowanie pozytywnego środowiska:**
 - Stworzenie atmosfery opartej na szacunku, współpracy i rozwiązywaniu konfliktów w sposób konstruktywny;
 - Promowanie pozytywnych relacji między dziećmi i dorosłymi.
- **Działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do zagrażających treści w Internecie:**
 - Instalowanie i aktualizowanie oprogramowania zabezpieczającego.
 - Wprowadzenie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych.
 - Na terenie szkoły dostęp dziecka/ucznia do Internetu możliwy jest pod nadzorem pracownika na zajęciach komputerowych, informatyce oraz innych zajęciach podczas których jest konieczność korzystania z Internetu.
 - Przeprowadzanie z dziećmi cyklicznych szkoleń dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu przez nauczyciela zajęć komputerowych, informatyki lub koordynatora do spraw bezpieczeństwa.
 - Zapewnianie stałego dostępu do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.

Wdrożenie tych działań przynosi pozytywne efekty w ochronie dzieci przed przemocą w szkole, poprawiając ich bezpieczeństwo i rozwój. Warto również pamiętać, że skuteczność tych działań wymaga ciągłego monitorowania i dostosowywania do zmieniających się potrzeb i sytuacji.

III. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników.

Szkoła Podstawowa w Woźnikach – Ligota Woźnicka zatrudnia osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do pracy z dzieckiem/ucniem. Aby sprawdzić powyższe, szkoła podczas rekrutacji weryfikuje informacje na temat:

- wykształcenia,
- kwalifikacji zawodowych,
- przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata.

Szkoła może prosić kandydata/kandydatkę o przedstawienie referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.

Przed dopuszczeniem pracownika do wykonywania obowiązków związanych z wychowaniem i edukacją małoletnich szkoła jest zobowiązana sprawdzić osobę zatrudnioną w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Wydruk z Rejestru przechowywany jest w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.

Jednym z wymogów zatrudnienia nauczyciela jest jego niekaralność. Nauczyciel nie może być bowiem skazany prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne:

- przestępstwo,
- przestępstwo skarbowe (art. 10 ust. 5 pkt 4 Karty Nauczyciela).

Z tego względu jeszcze przed zatrudnieniem Dyrektor żąda od nauczyciela przedstawienia informacji o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego (art. 10 ust. 8a Karty Nauczyciela). Nie ma takiej konieczności jedynie wówczas, gdy nauczyciel jest ponownie zatrudniany w tej samej jednostce, a przerwa w zatrudnieniu nie przekroczyła 3 miesięcy. W przypadku niemożliwości przedstawienia informacji z KRK pracownik zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o niekaralności oraz toczących się postępowania przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.

Każdy przyjmowany pracownik do Szkoły Podstawowej w Woźnikach – Ligota Woźnicka zostaje zapoznany z niniejszymi procedurami.

IV. Zasady bezpiecznej relacji personel-dziecko/uczeń.

Nadrzędnym celem wszelkich działań podejmowanych przez personel szkoły jest promowanie dobra dziecka/ucznia i jego najlepszego interesu. Personel traktuje każde dziecko i każdego ucznia z szacunkiem, dbając o jego godność oraz potrzeby. Absolutnie niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie wobec dziecka/ucznia. Personel w pełni przestrzega obowiązującego prawa, wewnętrznych przepisów instytucji oraz swoich kompetencji w celu osiągnięcia tych celów. Zasady tworzenia bezpiecznych relacji z dzieckiem/ucniem obowiązują wszystkich pracowników, praktykantów, pomoce nauczycieli i są potwierdzone przez podpisanie odpowiedniego oświadczenia, stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu.

Pracownicy Szkoły Podstawowej w Woźnikach – Ligota Woźnicka zobowiązani są do utrzymywania profesjonalnej relacji z dzieckiem/ucniem. Należy za każdym razem rozważyć, czy reakcja, komunikat lub działanie wobec dziecka/ucznia jest adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci/uczniów.

Pracowniku! Działaj w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji Twojego zachowania.

Do Szkoły Podstawowej w Woźnikach – Ligota Woźnicka uczęszczają dzieci i uczniowie pełnosprawni, ale także dzieci/uczniowie niepełnosprawni (intelektualnie), dlatego nauczyciel zobowiązany jest zapoznać się z informacjami zawartymi w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego - na temat niepełnosprawności dziecka/ucznia oraz wynikającymi z nich ograniczeń w funkcjonowaniu. Nauczyciel zobowiązany jest wspólnie ze specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej do możliwości psychofizycznych tego dziecka/ucznia.

Komunikacja z dziećmi/uczniami

- W komunikacji z dzieckiem/ucniem zachowuj cierpliwość i szacunek.
- Słuchaj uważnie dziecka/ucznia i udzielaj mu odpowiedzi adekwatnych do wieku, możliwości psychofizycznych i danej sytuacji.
- Nie wolno Ci zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka/ucznia. Nie wolno Ci krzyczeć na dziecko/ucznia w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka/ucznia lub innych dzieci/uczniów.
- Nie wolno Ci ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka/ucznia wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci/uczniów. Obejmuje to wizerunek dziecka/ucznia, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.

- Szanuj prawo dziecka/ucznia do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić dziecko/ucznia, wyjaśnij mu to najszybciej jak to możliwe.
- Nie wolno Ci zachowywać się w obecności dzieci/uczniów w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka/ucznia relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
- Zapewnij dzieci/uczniów, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć Tobie lub wskazanej osobie oraz mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

Kontakt fizyczny z uczniem

Każde przemocowe działanie wobec dziecka/ucznia jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem/ucznikiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka/ucznia w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka/ucznia, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka/ucznia może być nieodpowiednie wobec innego. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka/ucznia, pytając je/go o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy Twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko/ucznia lub osoby trzecie.

- Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka/ucznia.
- Nigdy nie dotykaj dziecka/ucznia w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
- Zawsze bądź przygotowany na wyjaśnienie swoich działań.
- Nie angażuj się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi/uczniami czy brutalne zabawy fizyczne.
- Zachowaj szczególną ostrożność wobec dzieci/uczniów, które/którzy doświadczyły/doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko/uczeń będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinieneś reagować z wyczuciem, jednak stanowczo pomóc dziecku/uczniowi zrozumieć znaczenie osobistych granic.
- Kontakt fizyczny z dzieckiem/ucznikiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywanym, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci/uczniów, zawsze poinformuj o tym osobę odpowiedzialną i/lub postąp zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

- W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka/ucznia, unikaj innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku/uczniowi w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu i w korzystaniu z toalety. Zadbaj o to, aby w każdej z czynności pielęgnacyjnych i higienicznych asystowała Ci inna osoba z placówki.

Kontakty poza godzinami pracy

Co do zasady kontakt z dzieckiem/ucniem powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.

- Nie wolno Ci zapraszać dzieci/uczniów do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy.
- Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi/uczniami i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, e-dziennik telefon służbowy).
- Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi/uczniami poza godzinami pracy, musisz poinformować o tym Dyrektora, a rodzice/opiekunowie prawni dzieci/uczniów muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
- Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci/uczniowie i rodzice/opiekunowie dzieci/uczniów są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci/uczniów, ich rodziców oraz opiekunów.

V. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci/uczniów.

Szkoła Podstawowa w Woźnikach – Ligota Woźnicka zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci/uczniów zgodnie zobowiązującymi przepisami prawa. Szkoła, uznając prawo dziecka/ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka/ucznia.

W naszych działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci i uczniów. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów dzieci/uczniów, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci i uczniów. Wykorzystujemy zdjęcia/nagrania pokazujące szeroki przekrój dzieci/uczniów – chłopców i dziewczęta, dzieci/uczniów w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności.

Szkoła na początku każdego roku szkolnego uzyskuje pisemne zgody rodziców (opiekunów) na robienie dzieciom/uczniom zdjęć oraz publikowanie ich w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej szkoły. Rodzic ma prawo wycofać swoją zgodę w każdym momencie trwania roku szkolnego, bez wskazywania uzasadnienia swojej decyzji. Jeśli wizerunek dziecka/ucznia stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie,

krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów prawnych dziecka nie jest wymagana.

Jeśli dzieci/uczniowie, rodzice lub opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka/ucznia, będziemy respektować ich decyzję. Z wyprzedzeniem ustalimy z rodzicami/opiekunami prawnymi, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko, aby nie utrzymywać jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Rozwiązanie, jakie przyjmiemy, nie będzie wykluczające dla dziecka/ucznia, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

VI. Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka/ucznia?

Występowanie pojedynczego symptomu nie zawsze mówi o tym, że dziecko/uczeń doświadcza przemocy, jeśli jednak symptom powtarza się, bądź występuje ich kilka równocześnie, z dużym prawdopodobieństwem możemy określić, że mamy do czynienia z krzywdzeniem dziecka/ucznia. **Zareaguj, gdy:**

- Dziecko/uczeń jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie,
- Dziecko/uczeń kradnie jedzenie, pieniądze itp.,
- Dziecko/uczeń żebrze,
- Dziecko/uczeń jest głodne,
- Dziecko/uczeń nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.,
- Dziecko/uczeń ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić; obrażenia są w różnej fazie gojenia,
- Podawane przez dziecko/ucznia wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. dziecko/uczeń często je zmienia,
- Dziecko/uczeń nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
- Dziecko/uczeń boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu,
- Dziecko/uczeń wzdyga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
- Dziecko/uczeń cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.,
- Dziecko/uczeń jest bierne/y, wycofane/y, uległe/y, przestraszone/y, depresyjne/y itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.,
- Dziecko/uczeń osiąga słabsze wyniki w edukacji w stosunku do swoich możliwości,
- Dziecko/uczeń ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet itp.),
- Dziecko/uczeń moczy i zanieczyszcza się bez powodu w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób,
- Dziecko/uczeń ma otarcia naskórka, bolesność narządów płciowych i/lub odbytu,
- W pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu dziecka/ucznia zaczynają dominować elementy/ motywy seksualne,
- Dziecko/uczeń ucieka z domu,

- Nastąpiła nagle i wyraźna zmiana zachowania dziecka/ucznia,
- Dziecko/uczeń mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach, których doświadcza,
- Inne...

Zwróć uwagę, gdy:

- Rodzic (opiekun) podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń dziecka/ucznia,
- Rodzic (opiekun) odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka/ucznia,
- Rodzic (opiekun) mówi o dziecku/uczniui w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko/ucznia (np.: używając określeń takich, jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”),
- Rodzic (opiekun) poddaje dziecko/ucznia surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca dziecko/ucznia,
- Rodzic (opiekun) nie interesuje się losem i problemami dziecka/ucznia,
- Rodzic (opiekun) często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa dziecko/uczeń,
- Rodzic (opiekun) jest apatyczny, pogrążony w depresji,
- Rodzic (opiekun) zachowuje się agresywnie,
- Rodzic (opiekun) ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie,
- Rodzic (opiekun) nie ma świadomości lub neguje potrzeby dziecka/ucznia,
- Rodzic (opiekun) faworyzuje jedno z rodzeństwa,
- Rodzic (opiekun) przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem (na przykład podczas zabawy),
- Rodzic (opiekun) nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

Jak rozmawiać z dzieckiem/ucniem krzywdzonym?

- ✓ Zadbaj o sprzyjające warunki rozmowy.
- ✓ Przyjmij pozycję ciała dostosowaną do pozycji dziecka/ucznia – usiądź lub przykucnij.
- ✓ Używaj języka zrozumiałego dla dziecka/ucznia.
- ✓ Okazuj dziecku/uczniowi szacunek, akceptację i empatyczne zrozumienie.
- ✓ Bądź cierpliwy – dziecko/uczeń może zaprzeczać prawdzie.
- ✓ Nie naciskaj na dziecko/ucznia – wyznanie całej prawdy może łączyć się z ogromnym lękiem.
- ✓ Unikaj naprowadzania dziecka/ucznia na odpowiedzi, które chciałbyś usłyszeć.
- ✓ Okaż zrozumienie, że niełatwo jest mówić o trudnych sprawach, zwłaszcza jeśli dotyczą rodziny.
- ✓ Pochwal za odwagę podjęcia rozmowy tj. nie za treść rozmowy, lecz za to, że mówi.
- ✓ Bądź świadomy oznak zaniepokojenia dziecka/ucznia o los rodziców – nie wypowiadaj przy nim negatywnych opinii o rodzicach.
- ✓ Nazwij przemoc – przemocą i pokaż dziecku/uczniowi, że nie jest winne tego, co zrobił dorosły.

- ✓ Wesprzyj dziecko/uczni – utwierdź w przekonaniu, że nie tylko je to spotkało, że wiele dzieci/uczniów przeżywa podobne problemy.
- ✓ Wyjaśnij dziecku/uczniowi w przystępny sposób, co zamierzasz dalej robić. Pamiętaj, jak trudna jest sytuacja dziecka/ucznia ze względu na:
 - wstyd,
 - poczucie winy,
 - strach przed ponownym skrzywdzeniem,
 - tajemnicę,
 - lojalność wobec sprawcy przemocy.

VII. Rozpoznawanie przemocy wobec dziecka/ucznia niepełnosprawnego oraz chorego przewlekłe.

Zwracając uwagę na symptomy występujące u dziecka/ucznia przewlekłe chorego, należy skupić się na trudnościach, jakie niesie ze sobą choroba, w którą zmagają się dziecko/uczeń. Należy zaznaczyć, że dziecko/uczeń to – oprócz trudnych dla niego zmian biologicznych, powstałych na skutek choroby – odczuwa zmiany w samopoczuciu oraz boryka się z adaptacją do swego nowego statusu społecznego, czyli zarówno z własnym odbiorem sytuacji, jak i reakcją innych osób. Rozpoznanie przemocy stosowanej wobec dziecka/ucznia niepełnosprawnego i chorego przewlekłe jest zadaniem skomplikowanym, i to z wielu powodów. Zależność osoby niepełnosprawnej lub chorej przewlekłe od innych – większa niż w przypadku osoby w pełni sprawnej – uczy ją, że przekraczanie granic przez rodziców czy opiekunów jest czymś normalnym i niezbędnym. Koniecznością są na przykład wykonywane przez rodzica czynności pielęgnacyjne. Dziecko/uczeń akceptuje te warunki w przekonaniu, że ich spełnianie jest nieodzowne dla jego zdrowia. Jeśli wcześniej nie doświadczyło takiej sytuacji, to nie wie, że obszar jego prawa do decydowania o formie udzielanej pomocy – np. w czasie pielęgnacji czy rehabilitacji – jest czymś zapewnianym mu naturalnie i bez specjalnego przypominania. W ten sposób zacierają się granice i w sytuacji zagrożenia dziecko/uczeń może myśleć, że zachowania rodzica też są prawidłowe. Czasem fakt zatarcia się granic jest tłumaczony brakiem protestu dziecka/ucznia, które stany zagrożenia uznaje za normalne. Dziecko niepełnosprawne lub chore przewlekłe jest przyzwyczajone do tolerowania niedogodności, dyskomfortu fizycznego i psychicznego. W związku z tym może nie rozpoznawać sytuacji nieprawidłowych i usprawiedliwiać je. Nieprawdą jest funkcjonujące przekonanie, że dziecko/uczeń niepełnosprawny/y oraz chore/y przewlekłe jest niewiarygodne w zeznaniach dotyczących doświadczenia przemocy. Wszystko, czego dziecko/uczeń doświadczyło/ła w relacji ze sprawcą przemocy, jest przez nie zapamiętane. Często jednak spotykany jest pogląd, że dziecko/uczeń wymyśliło/ła daną historię, albo że tylko wydawało mu się, iż dana sytuacja miała miejsce. Nierzadko też słyszy się takie właśnie wyjaśnienie od osoby dopuszczającej się stosowania przemocy. Tymczasem wiadomo, że jeśli dziecko/uczeń nie przeżyło/ła danego wydarzenia, to nie będzie potrafiło ze szczegółami opowiedzieć o nim innym osobom. O wiele trudniejsze dla niego może być też zrelacjonowanie konkretnej sytuacji – opowiedzenie o niej i o swoim przeżyciu z powodu

ograniczonych możliwości. Dziecko/uczeń może nie używać prawidłowych określeń lub posługiwać się słowami niezrozumiałymi. Mimo, że trzeba zgodzić się, iż rodzice i opiekunowie wychowujący dziecko/ucznia niepełnosprawne/go czy chore/go przewlekłe mają do wypełnienia bardzo trudne zadanie, nic nie usprawiedliwia przemocy. Rodzic jako osoba dorosła musi szukać innych, konstruktywnych form rozładowania swojego napięcia emocjonalnego. Przemoc w rodzinie dotkniętej niepełnosprawnością dziecka/ucznia jest tematem tabu. Od wielu lat panuje przekonanie, że dzieci/uczniowie niepełnosprawni nie są krzywdzeni/eni, ponieważ w każdej osobie wzbudzają głównie współczucie. W świadomości społecznej funkcjonuje obraz rodzica zatroskanego, który pomaga dziecku/uczniowi niepełnosprawnemu, udostępnia mu wszelką pomoc, zapewnia środki finansowe na jego leczenie i rehabilitację. Z tego powodu bardzo trudno jest wyobrazić sobie, że ten sam rodzic mógłby zaniedbywać dziecko/ucznia, szarpać je/go czy poniżać. Rodzice dzieci/uczniów niepełnosprawnych poddawani są ciężkiej próbie i częściej niż rodzice dzieci w pełni sprawnych popadają w stan bezradności i zniechęcenia. W takich sytuacjach łatwiej może dojść do zaniedbywania obowiązków wobec dziecka/ucznia, a nawet przemocy psychicznej i fizycznej.

W rozpoznaniu, czy dziecko/uczeń doznało/ł lub doznaje przemocy ze strony najbliższych, może być pomocnych kilka źródeł informacji. Są to bezpośrednie informacje pochodzące od świadków przemocy wobec dziecka/ucznia, ślady przemocy na ciele dziecka/ucznia, ujawnienie przez nie/niego w sposób bezpośredni lub pośredni tego doświadczenia lub objawy przemocy jako jej skutki.

- Świadkowie wydarzeń o charakterze przemocy - świadkami przemocy mogą być domownicy próbujący niekiedy nie zawsze skutecznej interwencji domowej, sąsiedzi obserwujący zaniedbywanie potrzeb dziecka/ucznia, a także pracownicy placówki, której opieką objęte jest dziecko/uczeń.
- Ślady fizyczne przemocy - są to ślady uderzeń, złamania, siniaki, skaleczenia będące w różnych stadiach gojenia się. W przypadku zaniedbania są to także ślady wskazujące na brak dbałości o higienę dziecka/ucznia, niezbędne leczenie, pielęgnację, adekwatny do wzrostu i rozmiaru ubiór i obuwie dziecka oraz zły stan zdrowia.
- Ujawnienie doświadczeń przemocy przez dziecko/ucznia – wypowiedzi kierowane do dorosłych, rówieśników, informacje przekazywane niewerbalnie. Bywa, że dzieci/uczniowie ujawniają wprost krzywdzenie przez bliskich. Z reguły zdarza się to w sytuacji zaostrenia form przemocy lub gdy czują się bezpiecznie z innym dorosłym, któremu powierzają tę informację. Czasem dzieci/uczniowie mówią o przemocy w rodzinie, zwracając się do swoich rówieśników. Niekiedy informacje o swoim cierpieniu podają nie wprost, ale poprzez komunikowanie, że jakieś inne/inny dziecko/uczeń znajduje się w takiej sytuacji. Nieraz ujawniają takie zdarzenia jako niechęć do kontaktu z osobą krzywdzącą. Dzieci/uczniowie, które nie potrafią mówić o stosowaniu wobec nich przemocy, sygnalizują w dostępny sobie sposób, że dzieje im się krzywda, np. poprzez napady płaczu, krzyku, silne, wyraźne reakcje emocjonalne, kiedy widzą sprawcę lub kiedy słyszą, że ktoś o nim mówi.
- Objawy krzywdzenia – zmiany w różnych obszarach rozwoju dziecka/ucznia. Istnieje wiele objawów krzywdzenia, czyli zmienionego sposobu zachowania dziecka/ucznia w

różnych obszarach jego funkcjonowania. Objawy te ujawniają się, gdy jego wytrzymałość psychiczna na agresję ze strony bliskich jest znacznie przekroczona. Objawy w sferze emocjonalnej przejawiają się jako silne pobudzenie lub wycofanie, w sferze poznawczej – m.in. jako opóźnienie w pokonywaniu kolejnych etapów uczenia się, w sferze społecznej – wycofanie z relacji rówieśniczych lub wchodzenie w skrajnie destrukcyjne relacje. Objawy te mogą być podobne do objawów z obszaru niepełnosprawności lub choroby, i dlatego bywają z nimi mylone. Przykładem takich objawów są zachowania lękowe dziecka/ucznia, unikanie lub wycofywanie się z kontaktu. Ważna jest analiza, z czego wynikają.

Ujawnienie przemocy przez dziecko/ucznia jest bardzo trudnym emocjonalnie sposobem wyjścia z relacji ze sprawcą przemocy, wymaga bowiem odwagi i determinacji w warunkach, kiedy stanem naturalnym dla dziecka/ucznia jest strach przed tym, co stanie się później. Dziecko/uczeń pozostaje zazwyczaj w silnej zależności od rodziców, co szczególnie dotyczy dzieci/uczniów niepełnosprawnych i przewlekle chorych. Aby zdecydować się na ujawnienie przemocy, dziecko/uczeń musi pokonać poczucie lojalności wobec rodzica krzywdzącego. Musi także zmierzyć się z ryzykiem i niebezpieczeństwem, że ujawnienie nie tylko nie przyniesie poprawy sytuacji w rodzinie, a wręcz ją pogorszy, powodując na przykład wściekłość sprawcy i eskalację zachowań przemocowych wobec dziecka/ucznia.

WAŻNE!

- Dziecko/uczeń, mówiąc o przemocy, nie podaje wszystkich informacji o swoich przeżyciach.
- Dziecku/uczniowi towarzyszy lęk o los rodzica, opiekuna i swój własny.
- Okoliczności ujawnienia są związane z odseparowaniem dziecka/ucznia od osoby krzywdzącej – odległość równa się poczuciu bezpieczeństwa, bliskość oznacza lęk.
- Zniekształcenia w sposobie myślenia dziecka/ucznia – poczucie winy i odpowiedzialności za doznawaną przemoc.

VIII. Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu dziecka/ucznia.

- W przypadku uzyskania przez pracownika informacji, że dziecko/uczeń jest krzywdzone/y, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do pedagoga szkolnego lub psychologa oraz Dyrektorowi.
- Dyrektor wzywa rodziców (opiekunów) dziecka/ucznia, którego krzywdzenie podejrzewa i informuje ich o podejrzeniach.
- Dyrektor powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka/ucznia na podstawie rozmów z dzieckiem/ucznem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan pomocy uczniowi.

- Plan pomocy uczniowi powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia uczniowi bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
 - wsparcia, jakie szkoła zaoferuje uczniowi;
 - skierowania ucznia do specjalistycznej placówki pomocy dziecku (jeśli istnieje taka potrzeba).

W przypadkach bardziej skomplikowanych dyrektor powołuje **Zespół interwencyjny**, w skład którego wchodzi: pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog, wychowawca dziecka/ucznia, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka/ucznia.

- Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy uczniowi, spełniający wymogi określone wyżej na podstawie opisu sporządzonego przez koordynatora lub Dyrektora oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji.
- Plan pomocy uczniowi jest przedstawiany przez koordynatora lub Dyrektora rodzicom (opiekunom) z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
- Koordynator lub Dyrektor informuje rodziców (opiekunów) o obowiązku szkoły zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd).
- Po poinformowaniu rodziców przez koordynatora lub Dyrektora – zgodnie z punktem poprzedzającym – Dyrektor składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu.
- Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu. Kartę załącza się do akt osobowych dziecka/ucznia. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka/ucznia lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

IX. Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka/ucznia przez osobę ze środowiska rodzinnego.

- Pracownik podejrzewający krzywdzenie dziecka/ucznia przez osobę ze środowiska rodzinnego zgłasza problem do pedagoga szkolnego lub psychologa i Dyrektora.
- Dziecko/uczeń zostało/ł skrzywdzone/y: nastąpiła przemoc fizyczna, psychiczna lub dziecko/uczeń było/ł świadkiem przemocy w rodzinie, zostało zagrożone dobro dziecka/ucznia, nastąpiło podejrzenie przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka/ucznia.
- Dyrektor powołuje zespół interwencyjny, który zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia:
 - prowadzi rozmowę wyjaśniającą z dzieckiem/ucznem w obecności pedagoga szkolnego lub psychologa,

- prowadzi rozmowę z rodzicem - opiekunem (w przypadku przemocy w rodzinie - z rodzicem/opiekunem nie krzywdzącym) w obecności pedagoga szkolnego lub psychologa,
- przedstawia formy i okoliczności krzywdzenia,
- informuje o zachowaniach lub wypowiedziach dziecka/ucznia wskazujących na doświadczenie krzywdzenia,
- omawia rolę rodzica (opiekuna) w podejmowaniu interwencji (wspieranie dziecka/ucznia) - proponuje wsparcie,
- informuje o ustawowym obowiązku podjęcia interwencji prawnej - informuje o placówkach świadczących pomoc.
- W przypadku potwierdzenia podejrzenia, że fakt krzywdzenia miał miejsce, na wniosek Dyrektora Szkoły, właściwy organ wszczyna postępowanie zmierzające do ustalenia planu pomocy dziecku/ucniowi (zapewnienie mu bezpieczeństwa, wsparcie go przez placówkę, ewentualnie skierowanie go do specjalistycznej placówki wsparcia).
- Należy ustalić z rodzicem kontrakt zawierający działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz konsekwencję.
- Gdy zaplanowane działania nie przyniosą efektu należy uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty”.
- Jeśli będą nieprzestrzegane ustalenia kontraktu lub niewłaściwe wykonywanie władzy rodzicielskiej należy złożyć (równolegle lub niezależnie) wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny dziecka/ucznia.
- Dyrektor Szkoły może również złożyć zawiadomienie na policję lub do prokuratury.
- Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.

X. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka/ucznia w szkole przez pracownika jednostki.

- Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka/ucznia przez pracownika w szkole zgłasza problem Dyrektorowi.
- Dyrektor zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem szkoły podejrzanym o krzywdzenie, dzieckiem/ucniem w obecności pedagoga szkolnego lub psychologa, jego rodzicami lub prawnymi opiekunami.
- Odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z dziećmi/uczniami do czasu wyjaśnienia zdarzenia.
- Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.
- W przypadku, gdy doszło do naruszenia praw lub dobra dziecka/ucznia, Dyrektor ma 14 dni kalendarzowych na zawiadomienie o zdarzeniu rzecznika dyscyplinarnego. Termin ten liczy się od dnia powzięcia informacji o zdarzeniu.

- Zawiadomienie rzecznika dyscyplinarnego nie musi być pisemne, dozwolona jest także forma telefoniczna czy też elektroniczna. W treści takiego zawiadomienia warto szczegółowo opisać zdarzenie, na podstawie którego Dyrektor wysnuł podejrzenie popełnienia przez nauczyciela przewinienia dyscyplinarnego.

XI. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka/ucznia w szkole przez rówieśników.

- Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka/ucznia w szkole przez rówieśników lub krzywdzone dziecko/uczeń zgłasza problem do pedagoga szkolnego lub psychologa.
- Wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym lub psychologiem powinien przeprowadzić rozmowę z osobą poszkodowaną oraz z dzieckiem/dziećmi uczniem/uczniemi oskarżonymi o krzywdzenie swojego kolegi, bądź koleżanki.
- Po przeprowadzeniu takich rozmów wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym lub psychologiem powinien opracować plan pomocowy dziecku/uczniowi – ofierze i dziecku/uczniowi – sprawcy.
- W przypadku bardziej skomplikowanym pedagog szkolny lub psycholog powinien zgłosić problem do Dyrektora oraz poinformować rodziców bądź opiekunów.
- Dyrektor powołuje zespół wychowawczy, w skład którego wchodzi: wychowawca, pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog, Dyrektor oraz inni nauczyciele, pracownicy, którzy znają problem i mogą przyczynić się do jego rozwiązania.

XII. Procedura interwencji w sytuacji cyberprzemocy.

Dzieci/uczniowie dorastają w otoczeniu nowoczesnych technologii. Korzystanie z Internetu, w tym serwisów informacyjnych, edukacyjnych, społecznościowych i rozrywkowych, komunikatorów oraz rozmaitych aplikacji jest nieodłącznym elementem ich codzienności w domu, w szkole czy w grupie rówieśniczej. Podejmują one wiele rozmaitych aktywności w sieci, która w ich opinii jest „od zawsze” i stanowi ich naturalne otoczenie. W wirtualnym świecie, podobnie jak w realnym, uczniowie narażeni są na różne niebezpieczeństwa: mogą mieć kontakt z zagrażającymi treściami, na które nie są rozwojowo przygotowane (pornografia, brutalna przemoc itp.), mogą także doświadczać krzywdzenia ze strony dorosłych (np. grooming) lub rówieśników (różne formy cyberprzemocy). Obowiązkiem dorosłych jest stworzenie warunków do bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych. Szkoła podejmuje działania zabezpieczające dzieci/uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju wdrażając zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów społecznościowych oraz cyklicznie edukują uczniów jak bezpiecznie korzystać z zasobów internetowych.

W przypadku, gdy do cyberprzemocy dochodzi na płaszczyźnie uczeń-uczeń:

- Osoba podejrzewająca krzywdzenie ucznia z wykorzystaniem środków elektronicznych lub krzywdzony uczeń zgłasza problem do pedagoga szkolnego lub psychologa.
- Wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym lub psychologiem powinien przeprowadzić rozmowę z osobą poszkodowaną oraz z uczniem/uczniemi oskarżonymi o krzywdzenie swojego kolegi bądź koleżanki za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość.
- Po przeprowadzeniu takich rozmów wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym lub psychologiem powinien opracować plan pomocowy uczniowi – ofierze i uczniowi – sprawcy.
- W przypadku bardziej skomplikowanym pedagog szkolny lub psycholog powinien zgłosić problem do Dyrektora.
- Dyrektor wzywa rodziców bądź opiekunów ucznia, którego krzywdzenie podejrzewa oraz ucznia krzywdzącego i informuje ich o zdiagnozowanej sytuacji.
- Dyrektor powołuje zespół wychowawczy, w skład którego wchodzi: wychowawca, pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog, Dyrektor oraz inni nauczyciele, pracownicy, którzy znają problem i mogą przyczynić się do jego rozwiązania.

W sytuacji, gdy sprawcą cyberprzemocy jest inna niż uczeń osoba:

- W przypadku uzyskania przez pracownika informacji, że uczeń jest krzywdzony za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do pedagoga lub psychologa oraz Dyrektorowi.
- Dyrektor wzywa rodziców (opiekunów) ucznia, którego krzywdzenie podejrzewa i informuje ich o zdiagnozowanej sytuacji.

Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści) powinny zostać bezwzględnie zgłoszone na policję. Zgłoszenia może dokonać rodzic (opiekun) ucznia lub Dyrektor.

- Sporządzany jest plan pomocy uczniowi, który powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia uczniowi bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
 - wsparcia, jakie szkoła zaoferuje uczniowi;
 - skierowania ucznia do specjalistycznej placówki pomocy dziecku (jeśli istnieje taka potrzeba).
- Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu. Kartę załącza się do akt osobowych ucznia. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu ucznia lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

XIII. Procedura Niebieskiej Karty

Podmiotami zobowiązanymi do działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” są przedstawiciele:

- jednostek pomocy społecznej,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia.

Wymienione podmioty są uprawnione i zarazem zobowiązane do prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty” w każdym przypadku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy domowej.

Procedura „Niebieskie Karty” nakłada na szkołę określone zadania w przypadku uzasadnionego podejrzenia o stosowanie wobec dziecka/ucznia przemocy domowej, jeżeli np. dziecko/uczeń:

- Ma ślady przemocy fizycznej – ślady uderzeń, oparzeń, siniaki, rany, często zdarzające się opuchlizny, złamania, zwichnięcia itd.,
- Ma ślady przemocy psychicznej – moczenie, nadmierna potliwość, bóle, zaburzenia mowy związane z napięciem nerwowym itd.,
- Przejawia trudności w nawiązywaniu kontaktu, niską samoocenę, wycofanie, lęki, depresję, płaczliwość, zachowania destrukcyjne, agresję, apatię, nieufność, uzależnianie się od innych, zastraszenie, unikanie rozmów itd.,
- Ma brudny strój, nieodpowiedni do pory roku, rozwój, wzrost i wagę nieadekwatne do wieku, nie korzysta z pomocy lekarza mimo przewlekłej choroby itd.

Procedurę Niebieskiej Karty należy wszcząć na podstawie samego uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy domowej chociażby nieopartego żadnymi dowodami (art. 9d ust. 4 ustawy), ale już dalsze prowadzenie procedury wymaga uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny (art. 9d ust. 2 ustawy).

Zgodnie z definicją, aby można było mówić o przemocy domowej:

- wystarczy jednorazowe działanie lub zaniechanie działania;
- musi wystąpić naruszenie praw lub dóbr osobistych drugiej osoby – rozumianych np. jako prawo do samostanowienia, wolność od przemocy, godność osobista, dobre imię i innych praw;
- działanie lub zaniechanie działania powoduje szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym;
- szkody mogą być określone jako uszczerbek na zdrowiu fizycznym lub na zdrowiu psychicznym, a na powstanie szkody psychicznej wskazuje np. potrzeba korzystania z pomocy specjalistów;

➤ działanie wywołuje cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą – przy czym cierpienia te są subiektywnym odczuciem osoby, która ich doznała.

Pracownik zauważający niepokojące symptomy lub jest świadkiem krzywdzenia ma obowiązek reagować. W takim przypadku pracownik zobowiązany jest poinformować Dyrektora, wychowawcę oraz pedagoga szkolnego o zaistniałej sytuacji.

Procedura Niebieskiej Karty:

- „Niebieską Kartę” zakłada Dyrektor, nauczyciel, pedagog, psycholog, wychowawca, który stwierdza, że w otoczeniu dziecka/ucznia dochodzi do przemocy. (Decyzję o założeniu Niebieskiej Karty warto skonsultować z gronem pedagogicznym lub zespołem wychowawczym);
- Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w obecności osoby, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- W przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej wobec dziecka/ucznia, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową wobec dziecka/ucznia są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka/ucznia przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej lub pełnoletniej osoby wskazanej przez małoletniego.
- Działania z udziałem dziecka/ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą domową, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności pedagoga szkolnego lub psychologa. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A”, formularz „Niebieska Karta –B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy domowej (formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową).
- Wypełniony formularz „Niebieska Karta –A” szkoła przekazuje przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w terminie nie później niż 5 dni roboczych od wszczęcia procedury.

Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

XIV. Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka/ucznia, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”.

1. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka/ucznia oraz zawiadamianie sądu opiekuńczego następuje w przypadku uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia dziecka/ucznia, poprzedzonego przeprowadzeniem procedury wewnętrznej, o której mowa w niniejszych Standardach.
2. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka/ucznia do organów ścigania składa Dyrektor.
3. Zawiadomienie do sądu opiekuńczego składa Dyrektor.
4. Procedura „Niebieskiej Karty” jest wszczynana w przypadku uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia dziecka, po przeprowadzeniu procedury wewnętrznej, o której mowa w niniejszych Standardach.

XV. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania Standardów, zasady przygotowania personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności

Ustala się, że osobami odpowiedzialnymi za przygotowanie do stosowania Standardów przez:

- pracowników pedagogicznych jest Dyrektor,
- pracowników niepedagogicznych jest pedagog szkolny.

Pracownicy pedagogiczni zapoznawani są ze Standardami podczas zebrania rady pedagogicznej. Zebranie rady pedagogicznej jest protokołowane zgodnie z zasadami protokołowania zebrań rady.

Pracownicy niepedagogiczni przygotowani są do stosowania Standardów podczas zebrania. Protokół z zebrania pracowników niepedagogicznych sporządza osoba prowadząca zebranie. Protokół przechowywany jest w dokumentacji koordynatora ds. bezpieczeństwa.

Po zapoznaniu się ze Standardami i zasadami ich stosowania, każdy pracownik podpisuje imienne oświadczenie, które stanowi załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu i przechowywane jest w dokumentacji szkoły.

XVI. Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz dzieciom/uczniom Standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.

Rodzice uczniów po raz pierwszy zapoznawani są ze Standardami za pośrednictwem strony internetowej. Zapoznanie się z treścią dokumentu potwierdzają pisemnie poprzez złożenie podpisanego oświadczenia. O zmianach wprowadzonych w Standardach informowani są podczas zebrań klasowych.

Na wniosek rodzica dziecka/ucznia, rodzic otrzymuje Standardy w wersji skróconej, która zawiera informacje istotne dla dzieci/uczniów.

Standardy udostępnia się na stronie internetowej szkoły w wersji pełnej i skróconej oraz zostają wywieszone, w widocznym miejscu w siedzibie szkoły, w wersji skróconej przeznaczonej dla dzieci/uczniów.

Osobą odpowiedzialną za udostępnianie Standardów na stronie internetowej szkoły jest administrator szkolnej strony internetowej, a w jej siedzibie pedagog szkolny.

XVII. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających dziecku/uczniowi i udzielenie mu wsparcia.

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających dziecku/uczniowi:

- nauczyciel/wychowawca;
- pedagog szkolny;
- psycholog;
- pedagog specjalny.

Osobami odpowiedzialnymi za udzielanie wsparcia dziecku/uczniowi są:

- nauczyciel, który jako pierwszy pozyskał informację o zdarzeniu zagrażającym dobru małoletniego;
- wychowawca ucznia;
- pedagog szkolny;
- pedagog specjalny;
- psycholog.

XVIII. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka/ucznia

Dokumentowanie zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka/ucznia:

- 1) notatka służbowa;
- 2) notatka ze spotkania z rodzicami/rodzicem;

- 3) kopia części A „Niebieskiej Karty”;
- 4) dokumentacja potwierdzająca zgłoszenia do uprawnionych organów zewnętrznych

Zasady klasyfikowania i kwalifikowania dokumentacji powstającej w szkole i do niej napływającej, w tym dotyczącej zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka/ucznia, określone są w Jednolitym Rzeczowym Wykazie Akt, w tym w części dotyczącej dokumentowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom.

Dostęp do dokumentacji mają wyłącznie osoby uprawnione, które zobowiązane są do zachowania w tajemnicy posiadanych informacji.

Udostępnianie dokumentacji/informacji w sprawie dziecka/ucznia, w stosunku do którego istnieje uzasadnione podejrzenie jego krzywdzenia, odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

XIX. Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między dziećmi/uczniami, a w szczególności zachowania niedozwolone.

Dzieci/uczniowie powinni czuć się w środowisku przedszkolnym/klasowym/szkolnym dobrze i bezpiecznie, aby nic im nie przeszkadzało w wypełnianiu przydzielonych zadań i podejmowaniu aktywności na rzecz własnego rozwoju. Dzieci/uczniowie powinni akceptować odmienność i indywidualność każdego oraz uszanować inne zainteresowania, mieć poczucie obowiązku spieszenia z pomocą tym, którzy sobie radzą gorzej niż oni sami. Dobrostan emocjonalny i psychiczny dzieci/uczniów oparty jest na ciepłej i otwartej komunikacji, autentycznym zainteresowaniu dziećmi/uczniami, budowaniu zaufania, zapewnianiu odpowiedniego wsparcia emocjonalnego, rozpoznawaniu potencjału wszystkich dzieci/uczniów, skupianiu się na budowaniu w uczniach zdolności do autonomii i odkrywania samych siebie. Bezpieczne, pełne szacunku i ciepłe wzajemne relacje prowadzą do zwiększonego zaangażowania dzieci/uczniów w naukę, poczucia bezpieczeństwa w szkole oraz zmniejszenia uczucia lęku i stresu szkolnego.

- dzieci/uczniowie są obowiązani do wzajemnego szacunku i pomocy, także w sytuacjach trudnych.
- Zadaniem nauczyciela/wychowawcy jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i akceptacji wszystkim dzieciom/uczniom oraz danie równej szansy zdobycia wiedzy i odnalezienia swojego miejsca w przedszkolu/klasie.

Przemoc w szkole nie jest akceptowalna, ponieważ:

- **narusza podstawowe prawa dziecka/ucznia: do godności osobistej, życia w poczuciu bezpieczeństwa;**
- **wywiera negatywny wpływ na dziecko/ucznia poszkodowane/go i może powodować obniżenie poczucia własnej wartości, spadek motywacji do nauki, depresję, choroby somatyczne, alienację społeczną, myśli samobójcze;**
- **wywiera negatywny wpływ na sprawców poprzez utrwalanie nieodpowiednich zachowań wobec rówieśników, demoralizację,**

przyczynianie się w przyszłości do problemów z prawem, depresji i myśli samobójczych;

- **znieczulenie i zobojętnienie na krzywdę;**
- **ma tendencję do eskalowania i zwykle bez interwencji dorosłych sama się nie kończy;**
- **wpływa negatywnie na klimat przedszkola/klasy i szkoły.**

Zabronione jest dręczenie lub prześladowanie szkolne, tj. wielokrotna przemoc psychiczna (np. obrażanie, wyśmiewanie, plotki, wykluczanie, odtrącanie), werbalna, relacyjna, materialna, cyfrowa (cyberbullying), seksualna, fizyczna, przemoc fizyczna, wymuszanie. O zjawisku tym mowa jest wówczas, gdy proces stosowania przemocy jest długotrwały, ma charakter grupowy – ofiary, agresorzy i świadkowie są w tę przemoc wplątani, występuje dysproporcja między sprawcą/sprawcami a ofiarą, utrzymuje się atmosfera zastraszenia w grupie.

Zachowania niedozwolone:

- **w relacjach rówieśniczych zabroniona jest agresja słowna**, tj.: ublizanie, dokuczanie, zastraszanie, wyśmiewanie, grożenie, obrzucanie wyzwiskami, uszczypliwości, kpiny, ośmieszanie;
- **zabroniona jest agresja fizyczna**, podczas której dochodzi do kontaktu fizycznego pod postacią popychania, bicia, kopania, plucia, zadawania ran, podcinania, kradzieży pieniędzy lub przedmiotów, zamykania, niszczenia własności, zabierania rzeczy lub pieniędzy przy użyciu siły lub groźby jej użycia. Formą przemocy bez użycia słów i kontaktu fizycznego są także wrogie gesty, miny, izolowanie, manipulowanie związkami;
- **zabroniona jest także cyberprzemoc** (przemoc cyfrowa), tj. przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych (przede wszystkim Internetu i telefonii komórkowej), nękanie, straszenie, szantażowanie z wykorzystaniem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów w sieci oraz podszywanie się pod kogoś wbrew jego woli;
- **zabronione jest noszenie i używanie niebezpiecznych narzędzi.**

XX. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet.

Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się telefon komórkowy (także smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp.), tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki, itp.

Na terenie Szkoły Podstawowej w Woźnikach – Ligota Woźnicka obowiązują następujące zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych, również z dostępem do Internetu:

- Podczas zajęć edukacyjnych i przerw międzylekcyjnych obowiązuje całkowity zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych. Jeżeli uczeń przynosi ze sobą telefon lub inne urządzenie elektroniczne, to aparaty powinny być wyłączone i schowane (poza użyciem w procesie dydaktycznym, jeżeli wymaga tego

tok zajęć lub program nauczania i za zgodą nauczyciela prowadzącego zajęcia edukacyjne).

- W innym jedynym przypadku dozwolone jest użycie telefonu komórkowego na zajęciach edukacyjnych w celu ratowania życia bądź zdrowia.
- Uczeń przynosi telefon lub inne urządzenie elektroniczne na własną odpowiedzialność, szkoła nie ponosi odpowiedzialności finansowej za zniszczone, zagubione lub skradzione urządzenia.
- W przypadku pilnej potrzeby skontaktowania się z rodzicem lub opiekunem, uczeń ten fakt zgłasza nauczycielowi, uczeń korzysta wtedy z telefonu w obecności nauczyciela.
- Naruszenie przez ucznia zasad używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły powoduje oddanie ich do „depozytu” w gabinecie dyrektora – aparat odbiera rodzic lub opiekun prawny.
- Na terenie szkoły zakazuje się uczniom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych.
- W razie niedozwolonego używania telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego przez uczniów, mogą być zastosowane kary, o których mowa w Statucie szkoły.

Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i dzieciom/uczniom w czasie zajęć.

Zasady korzystania z Internetu określone są w regulaminie znajdującym się w pracowni komputerowej. Nauczyciel prowadzący zajęcia bądź sprawujący opiekę nad dziećmi/uczniami jest zobowiązany do zapewnienia bezpiecznego korzystania przez nich z Internetu.

Sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, nauczyciel ustala kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania. Informacje o uczniu, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, nauczyciel przekazuje Dyrektorowi, który w obecności pedagoga szkolnego, przeprowadza z uczniem rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku rozmowy uzyska się informację, że uczeń jest krzywdzony, podejmuje się działania zgodnie z procedurą, o której mowa w niniejszych Standardach.

Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły jest zainstalowane i systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe. Sieć internetowa jest zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami. Osobą odpowiedzialną za bezpieczeństwo sieci w placówce jest nauczyciel informatyki.

Na terenie szkoły dostęp dziecka/ucznia do Internetu możliwy jest tylko pod nadzorem nauczyciela na lekcyjnych i pozalekcyjnych.

Dziecko/uczeń może korzystać z Internetu tylko na komputerze z zainstalowanym programem filtrującym treści.

Korzystanie z multimediów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym.

Dziecko/uczeń obsługuje sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami nauczyciela.

XXI. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.

Szkoła ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające dzieci przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi.

Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia w sieci” rozumiane są:

- treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków),
- treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych,
- różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.

Podstawowe działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci:

- monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sieciowej,
- instalowanie aplikacji na komputerach szkolnych możliwe jest jedynie przez administratora,
- edukacja medialna – dostarczanie dzieciom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną,
- prowadzenie systematycznych działań wychowawczych (integracja zespołu klasowego, budowanie dobrych relacji pomiędzy uczniami, wprowadzanie norm grupowych; odróżnianie dobra od zła),
- prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych,
- podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienie niebezpiecznych treści, zgodnie z procedurami wymienionymi w pkt. XII.

XXII. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

Plan wsparcia dziecka/ucznia po ujawnieniu podejrzenia jego krzywdzenia ustala zespół powołany przez dyrektora, w skład którego wchodzi co najmniej wychowawca ucznia, psycholog i pedagog szkolny.

Plan pomocy dziecku/uczniowi powinien zawierać wskazania dotyczące:

- określenia form pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły lub kierowania do instytucji udzielających różnych form pomocy: terapia indywidualna, grupowa, warsztaty rozwijające zainteresowania i uzdolnienia - w uzgodnieniu z rodzicami i adekwatnie do potrzeb;
- wzmocnienia dziecka/ucznia – poprzez zapewnienie mu, odpowiednio do potrzeb i w uzgodnieniu z rodzicami, konsultacji psychologiczno-pedagogicznych w poradni psychologiczno-pedagogicznej, ewentualnie konsultacji psychiatrycznych;
- wspierania rodziny – poprzez kierowanie adekwatnie do potrzeb do instytucji oferujących poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, terapię dla sprawców przemocy, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych;
- pomocy socjalnej lub materialnej poprzez kierowanie do instytucji oferujących pomoc socjalną, poradnictwo i warsztaty w zakresie metod poszukiwania pracy, organizowanie pomocy finansowej, rzeczowej, ciepłego posiłku;
- pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, np. poprzez zastosowanie procedur mediacyjnych bądź kierowanie do mediatorów;

XXIII. Ważne telefony i adresy

- **Telefon Zaufania** - 19 288 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 - 08:00; w soboty, niedziele i święta - całodobowo);
- **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** – tel. 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info;
- **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia** – tel. (22) 668 70 00 oraz 116 123 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- **Fundacja Feminoteka** - Telefon przeciwpromocowy dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19);
- **Centrum Praw Kobiet** – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3);

- **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę** – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15);
- **Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka** – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- **Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc”** – tel. 800 120 148 – (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- **Linia wsparcia psychologicznego Polskiego Czerwonego Krzyża** – tel. (22) 230 22 07 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 16 – 20);
- **Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol”** – <https://twojparasol.com/>.

XXIV. Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich. Zasady przeglądu i aktualizacji Standardów.

Dyrektor Szkoły Podstawowej w Woźnikach – Ligota Woźnicka **wyznacza pedagoga szkolnego** jako osobę odpowiedzialną za Standardy Ochrony Małoletnich. Do obowiązków wyżej wymienionej osoby należy:

- monitorowanie realizacji Standardów,
- reagowanie na sygnały naruszenia niniejszych Standardów,
- prowadzenie rejestru zgłoszeń,
- proponowanie zmian z niniejszych standardach.

Osoba, o której mowa w niniejszym rozdziale zobowiązana jest przeprowadzać raz w roku ankietę monitorującą poziom realizacji wewnętrznych procedur ochrony dzieci/uczniów przez krzywdzeniem. Pedagog szkolny dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje Dyrektorowi.

Przegląd Standardów prowadzić będzie komisja powołana przez dyrektora, zgodnie z częstotliwością określoną w ustawie. Komisja dokonuje także oceny Standardów w celu zapewnienia ich ewentualnego dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Komisja sporządza protokół z przeglądu i oceny Standardów, w którym zamieszcza również wnioski z przeprowadzonego przeglądu i oceny. W przypadku potrzeby aktualizacji Standardów dyrektor powołuje zespół, który wprowadza zmiany w Standardach, rekomendowane w protokole. Dyrektor ogłasza pracownikom pedagogicznym nowe

brzmienie Standardów podczas zebrania rady pedagogicznej, a pozostałym pracownikom przekazuje te informacje podczas zorganizowanego spotkania.

Zaktualizowane Standardy udostępniane są także na stronie internetowej szkoły.

Dyrektor oraz pedagog szkolny przypominają pracownikom o obowiązujących w szkole procedurach oraz zasadach.

Załącznik nr 1 – Karta interwencji

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyny interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis działań podjętych przez pedagoga szkolnego/psychologa.	Data:	
	Podjęte działania:	
5. Spotkanie z opiekunami dziecka	Data:	
	Opis spotkania:	
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	• Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, • Wniosek o wgląd w sytuację rodziny dziecka/ucznia, • Inny rodzaj interwencji. Jaki? :	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji.		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informację o wynikach, działaniach placówki, działaniach rodziców	Data	Działanie

Załącznik nr 2 – Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci/uczniów

.....

(Miejscowość, data)

Ja, PESEL
oświadczam, że nie byłam/em skazany za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności,
i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne
postępowania karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/em się z zasadami ochrony dzieci/uczniów obowiązującymi w
Szkole Podstawowej w Woźnikach – Ligota Woźnicka i zobowiązuje się do ich przestrzegania.

.....

(podpis)

Załącznik nr 3 – Monitoring Standardów – ankieta

	tak	nie
1. Czy znasz standardy ochrony dzieci/uczniów przed krzywdzeniem obowiązujące w placówce, w której pracujesz?		
2. Czy znasz treść dokumentu Standardy ochrony małoletnich w Szkole podstawowej w Woźnikach – Ligota Woźnicka?		
3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci/uczniów?		
4. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci/uczniów?		
5. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach ochrony małoletnich przez innego pracownika?		
5a. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowiedź opisowa)		
5b. Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowiedź opisowa)		
6. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów ochrony małoletnich w naszej placówce? (odpowiedź opisowa)		